

שיחות הר"ן ר"ב

פעם אחת אמר לאחד: אגלה לך סוד, שיחיה אפיקורסות גדול בעולם. כי מלמעלה יבוא אפיקורסות בעולם בשביל נסיון. ואני יודע שאנשים שלי גם בלא זה יתחזקו באמונה באמת וישארו קימים באמונתם, אך אני מגלה לך זאת כדי שיתחזקו יותר כשיראו שדברו מזה מקדם. וכדברים האלה נשמע מפיו הקדוש כמה פעמים. והיה מתאנה מאד על זה ואמר: אוי, איך יוכלו לעמוד אנשים מועטים נגד כל העולם:

והנה סמוך מאד אחר הסתלקותו זכרוננו לברכה ראינו בעינינו זאת, שתכף התחיל להתפשט אפיקורסות גדול בעולם מה שלא היה כזאת מימי קדם. כי אף על פי שכבר התחיל לצמח נגע המספחת הזאת במדינות רחוקות, האפיקורסים המפורסמים דשם כמפורסם, וחברו חבורים רעים בפרט ספרי המאסף וכו', אבל עדין לא נתפשטה הנגע במדינתנו עד אשר בימינו אחר הסתלקותו זכרוננו לברכה והסתלקות עוד גדולי הצדיקים הקדושים זכרונם לברכה, פשתה נגע המספחת הרעה הזאת גם במדינתנו. וכבר צוהו כבוכיא הצדיקים והכשרים שבדורותינו אלה ואין שומע להם, כי ידם תקפה בעוונותינו הרבים. אוי לנו מה שהגיע לנו בדורותינו אלה. ועל ידי זה נצמחה הגזרה הרעה בימינו שנמשכה על ידם, אוי מה היה לנו. ונתקים בעוונותינו הרבים כאשר הודיע אדוננו מורנו ורבנו זכרוננו לברכה הנורא מקדם ברוח קדשו ועדין הולכים ומתפשטים בכל עת. אוי מי יודע מה יהיה בימים הבאים:

וכבר כתבנו מה שאמר הוא זכרוננו לברכה שעל זה התנבאו כל נביאינו, בפרט דניאל שאמר (דניאל י"ב, י'): "יתבררו ויתלבנו ויצרפו רבים" וכו'. שכל בונתם היה שבאחרית הימים האלה יתנסו ויצטרפו ישראל באמונה. שיעמדו ויקומו רבים שירצו להטעות אותם מהאמונה הקדושה, שהם האפיקורסים והמחקרים שבימינו. ומאחר שכבר הודיע זאת מקדם שזה יהיה הנסיון, היה ראוי לעמוד בנסיון בודאי, אף על פי כן יהיה נסיון גדול עד אשר רבים יהיו נכשלים מאד. אך אף על פי כן אנו כותבים כל זאת, למען ידעו החפצים באמת ובאמונה הקדושה שכבר הודיע הוא זכרוננו לברכה לנו את כל זאת מקדם למען יהיה להם למשיב נפש לחזק לבם בה' ובתורתו הקדושה, כאשר קבלנו מרבותינו זכרונם לברכה בגמרא ופוסקים:

ובזה שהחזנים הם אינשי דלא מעלי הרי זה גורם שלא יעלו התפילות ויתקבלו לרצון למעלה.

והנה אמרו חז"ל הק' (ברכות כ"ח ע"ב) שרבינו הק' לימד אורחות חיים לתלמידיו ואמר להם מנעו בניכם מן ההגיון ופרש"י: מההגיון – לא תרגילום במקרא יותר מדאי, משום דמשכא, לשון אחר משיחת ילדים: אמנם ברשב"א פירש דהיינו שלא ילמדו חכמות חיצוניות, כי רק הצדיקים שמלאו כריסם בש"ס ופוסקים יש להם רשות ללמוד החכמות החיצוניות שבזה הם זוכים לשלמות ההשגה בתורה הק' בסוד שבע הנערות הראויות לתת לה מבית המלך (אסתר ב', ט'), אמנם מי שלא מילא כרסו בתורה הק' הרי זה אסור לו ליגש כלל ללמוד החכמות חיצוניות שבזה יפול הנופל לאפיקרסות רח"ל.

והנה הערב רב חכמים המה להרע ונקראים ער"ב רב על שמבקשים לער"ב טוב ברע וקודש בחול, דהנה קלי' עשו וישמעאל הוא הקלי' של ימין ושמאל, והערב רע הוא קלי' האמצע, והוא שכל גבוה מאוד של הקלי' לערב טוב ברע עד ששום אדם לא יתפוס בדעתו שיש בדבר הזה חלק רע וכאשר נתפסים בזה נופלים רח"ל ברשות הס"מ, ולמשל מי שיראה ויתבונן בחיצוניות בחכמת המתמטיקה או ההיסטוריה וכדו' בתחילה לא יראה ולא יבין מה החיסרון בכך, אמנם ברבות הימים יפול האדם על ידו ברשת היצר הרע, ורק הצדיקים הגדולים יחידי הדורות ידעו בגודל טומאת הקלי' הזאת ולחמו במלחמות גדולות כנגדם.

ומודעת זאת מה דאיתא בזוהר הק' שמושיח בן יוסף אשר הוא בבחי' הצדיקים העוסקים בפנימיות התורה צריך ללחום עם קלי' ערב רב ששולט על הת"ת, והקליפה הזאת נמצאת בכל דור ודור אלא שבכל פעם היא מתלבשת בגוון ולבוש אחר, והנה בדורות הקודמים התלבשה הקלי' הזאת בעניין ההשכלה שהחלו ללמוד ולהגות בספרי הקירות ובספרים חיצוניים, ורבים חללים הפילה עד שהיו צריך לשמור על בחורי ישראל מכל משמר שלא יגשו לסור אחרי ספרי המחקרים, וכחיום הזה קשה לנו להשכיל בגודל הנסיון שהיה בימים ההם בדבר הזה כי היום הזה אין כ"כ נסיון בזה, אלא שבדור הזה הקלי' מתלבשת בלבוש ואדרת אחרת, וכמו שידוע ליודעי העיתים שבזמן ההוא ישב אחד שמכונה בשם רמ"ד י"ש והיה מתעטף כל היום בטלית ותפילין ומתלבש בחסידות, והיה חושב מחשבות כיצד להדיח בחורי ישראל רח"ל ללמוד בספרי אפיקורסות, עד שעלה בדעתו לפרש כל התורה בלשון דייט"ש, והרבה נהרו אחריו וכאשר למדו לשון לע"ז ממילא נתפקרו לרעות בשדות זרים ולהסתכל בספרים חיצוניים, ואח"כ היה ממנה שוחטים ומלמדים וחוננים ככל העיירות, ובזה החטיאו את בני ישראל בחטאה גדולה ומרה, כמו שמובא בשם החת"ס סופר שדי לו לס"מ להתלבש בג' עניינים הללו כדי להחטיא את הכלל, כי ע"י ששוחטים שלא כדת הרי מאכילים את בני נבלות וטרפות ובוה מטמאים נפשותם, וכן אם המלמדים אינם כשרים הרי אין מוסרים התורה הק' כטהרתה,

ובהמשך

הדורות התלבש הערב רב בקל" בעניין הציוניות שהוא השתלשלות של דור ההשכלה, וגם הם בקשו להנחיל שיטתם הטמאה בלבוש של כל מיני דברים שבקדושה בכדי להפיל רבים מישראל להסירם מלילך בדרך ה', וגם בזמן הזה הרשעים כים נגרש כי השקט לא יוכל ויגרשו מימיו רפש ומיט, ומבקשים להחטיא בני ישראל ע"י ההתערבות בחינוך הבנים והבנות, ואין מי שישום על ליבו בגודל חומרת העניין, ונראה כאילו שאין חומר בדבר שילמדו קצת לימודי חול ואדרבה בכך יוסיפו תת מומן למוסדות התורה, ואין משכילים שזהו מעצת הס"מ ממש להפיל בני ישראל ברשותו, והצדיקים שבכל הדורות נלחמו בכל מאודם בקל"י הזאת, וודאי שגם כהיום הזה ישנם צדיקים שמוסרים נפשם על הדבר, אך אין זה תלוי רק במלחמות הצדיקים, אלא הדבר מסור ביד כל אחד ואחד, וכל ת"ת ות"ת שלוקח ממון מהם וכל אב ואב ששולח בנים ובנותיו להתחנך במקום שהוא הרי זה נותן להם כח ועצמה להרבות טומאתם, ובני אדם מבקשים להשקט הדבר והושבים שע"י שהדבר נעשה בהיחבא והצנע הרי זה לא יזיק לחינוך הטהור, ואינם מכינים שגדול כח הקל"י לצוד את האדם הבא ברשותו במעט מעט, וכבר עתה גדול כח נזקם שכבר הכניסו בתוכן הלימודים עניינים שאין רוח חכמים נוחה מהם, ואם נשב שקטים ושאננים ולא נמחה בדבר הרי ח"ו תצליח מזימתם להחטיא את נשמות ישראל, ומידה טובה מרובה שע"י שכל אחד ואחד

ידבר עם רעהו ועם מכריו בריש גלי בחומרת הדבר בכך יתנו כח ועוז לפרנסה הדור ללחום המלחמה הזאת, כי חינוך הילדים הוא עיקר ויסוד לכל בית ישראל, וכמו דאיתא במדרש (שיר השירים רבה פרשה א' פסקה כ"ג) בשעה שעמדו ישראל לפני הר סיני לקבל התורה אמר להם הקב"ה הביאו לי ערבים טובים שתשמרוה ואני נותנה, ולא נחה דעתו של השי"ת בשום ערבים עד שאמרו בנ"י הרי בנינו עורבים אותנו אמר הקב"ה הא ודאי ערבים טובים על ידיהם אתננה לכם הה"ד (תהלים ח', ג') מפי עוללים ויונקים יסדת עוז, ע"כ. וא"כ ככל שסרים מדרך החינוך הטהור ומוסיפים בלימודי חול הרי זה מסירים ח"ו מקדושת בני ישראל, וממילא באים לחטאים גדולים ומרים להיטמאות בטומאות הגויים, וכל אחד מישראל ערב לכל אנשי דורו ואם לא ימחה בדבר הרי זה לא קיים הכתוב (בראשית י"ה, י"ט) למען יצווה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך הוי"ה, וגם מי שזכה לשלוח בנים למקומות שלא נצרכים כלל אל ממונם צריך להשפיע גם על חבריו וקרוביו שלא ליתן לסט"א וחילותיו כח לעשות חיל, ואם לא נילחם מלחמת הוי"ה בגיבורים הרי לא נדע עד היכן הדברים יגיעו, וכל אחד ואחד צריך להשים ליבו מה מלמדים את בניו ובנותיו בבית החינוך שלומד שם, ויזהיר את בעלי המוסדות לבלתי יסיר בנים ובנותיו מדרך מהחינוך הטהור ולא יוסיפו בלימודי חול כבקשת הערב רב, ובזה יגביר חילים לצבא ה', עדי נזכה לראות בהרמת קרן ישראל בביאת גואל צדק בב"א.